

RECHTER JAN VAN DER DOES

De oudere advocaat

Afgezien van de paar bekende en excentrieke Nederlanders, krijgen oudere mannelijke advocaten trekken waardoor zij steeds meer op elkaar gaan lijken. Wie hen ter zitting observeert kan niet ontgaan dat zij eenlingen zijn. Er wordt met hen gesproken, zij worden geraadpleegd, maar zij blijven buitenstaander.

Terwijl zijn jongere collega's zich, over elkaar buiteland, en naar elkaar verwijzend, kunnen uitputten in een scala van suggesties, rijp en groen, die onweerlegbaar moeten wijzen op ontvankelijkheidsproblemen en rechtmatigheidsvragen, zit de oudere advocaat met het hoofd in de handen. Of hij kijkt herhaaldelijk op zijn horloge, slentert wat door het gangpad, verdwijnt even uit de zaal. En wanneer hij weer zit, wordt zijn blik getrokken door iets ondefinieerbaars buiten het raam. Het leven is een eindeloze herhaling van zeten. Wat ter zitting gebeurt, lijkt hem te vervelen.

Hij is als een oude bok die niet meer tot de *inner circle* behoort, waar wordt gepaard en gestreden om de macht. Rusteloos en vermoeid maakt hij zijn wijdere rondjes.

Ook onderling komen oudere advocaten niet tot groepsvorming. Er is beleefd contact, maar overigens bekijken ze elkaar, als toppen van een verweerd gebergte. Te hoog om elkaar te negeren, maar door diepe dalen van elkaar gescheiden.

Wanneer de voorzitter het aan de raadslieden overlaat wie het eerst het woord zal voeren, loopt de oudere confrère naar de lessenaar. Hij excelleert naar vorm en inhoud. Wat hij zegt is relevant, en wat relevant is, houdt hij haarscherp tegen het licht. Er blijkt sprake van een onverzettelijkheid die niets van zijn vroegere kracht heeft verloren. Maar na zijn betoog, dat hem zichtbaar plezier heeft gedaan, valt hij weer stil. De momenten dat hij geniet, lijken niet meer met elkaar verbonden. Het zijn losse flitsen die hem geen blijvende vreugde bezorgen.

Het gebeurt soms dat een jongere na hem de rechtbank verzoekt om alles wat de voorganger te berde heeft gebracht, ook van toepassing te laten zijn op zijn pleidooi. Het zal de oudere advocaat even genoegen verschaffen, maar zelf doet hij zo een verzoek nooit.

Soms kan hij zich mateloos ergeren aan de rechtbank. Dat kwam vroeger natuurlijk ook wel voor, maar hij kan het steeds slechter verbergen. Het lange wachten voordat een zaak wordt uitgeroepen, de obligate excuses die daarop volgen, het trage voorhouden van stuk-

illustratie: Floris Tilanus

ken, de onbegrijpelijke motiveringen, en dan een kleurloze opmerking van de voorzitter als: 'Ik hoor het u zeggen.' Hij kan haast voorstellen, op de minuut nauwkeurig, wanneer dat zinnetje gaat klinken. Maar juist omdat hij het kan voorspellen, voelt hij telkens een lichte kramp als het gebeurt.

Zo wisselen verveling en ergernis elkaar af.

Desgevraagd zal hij zeggen dat hij een mooi beroep heeft. Hij verwijst daarbij naar de functie van het recht in de samenleving, en naar het grote belang van de handhaving van de mensenrechten, zowel in Nederland als daarbuiten. En met de zwier die hij bij vlaggen nog weet op te brengen, zal hij ook zichzelf even overtuigen.